

ارمغان ملکوت

سلسله مباحث موضوعی اخلاق قرآنی

حجة الاسلام والمسلمين ام‌الله آندوستان

عضو هیئت علمی دانشگاه یاسوج

سرشناسه	: اندرزبان، امرالله، ۱۳۳۰ -
عنوان و نام پندآور	: ارمغان ملکوت: سلسله مباحث اخلاق قرآنی/ ارمغان اندرزبان.
مشخصات نشر	: قم: ابتکار دانش، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	: ۲۱۲ص.
شابک	: 978-600-111-353-6; ۵۵۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
موضوع	: قرآن -- اخلاق
موضوع	: اخلاق اسلامی -- جنبه‌های قرآنی
رده بندی کنگره	: ۱۲۹۲ الف۸۲/الف۸۲:۲ BP۱۰۳
رده بندی دیویی	: ۲۹۷/۱۵۹
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۲۶۴۸۷۲

□ ارمغان ملکوت

سلسله مباحث اخلاق قرآنی

□ امرالله اندرزبان

□ ناشر: ابتکار دانش

□ ناظر چاپ: مسعود حبیب الهی

□ نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۵

□ شمارگان: ۵۰۰ جلد

□ قیمت: ۶۵۰۰ تومان

□ شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۱۱-۳۵۳-۶

مراکز پخش:

تلفن: ۰۲۸۳۷۷۴۶۵۶۷

قسمت: مطابع، گوجه ۲۸، گوجه جلازاده، پلاک ۶۹

WWW . Ebtokardaneh.ir & Email: Ebtokardaneh@yahoo.com

کلیه حقوق این اثر محفوظ است.

فهرست مطالب

۱۱	پیش گفتار
۱۵	● فصل اول: انسان در قرآن
۱۶	۱- وفای به عهد
۲۰	۲- چه کسانی مورد رضایت خداوند هستند؟
۲۰	الف- در عالم آخرت
۲۰	ب- سبقت در ایمان و اسلام
۲۱	ج- ایمان، هجرت و جهاد
۲۲	د- شکر خداوند سبب رضایت او
۲۲	ر- بیعت، منان با پیامبر (بیعت رضوان)
۲۳	ز- ایمان و عمل صالح
۲۳	س- حرب الله بر او
۲۴	۳- دعا و اجابت:
۲۴	الف- حضرت ابوبکر و دعای او
۲۶	ب- حضرت یونس و نجات و از زندان تاریک
۲۷	ج- حضرت زکریا و نجات او از تنهایی
۲۸	۴- بدترین جنبندها
۲۹	اول) کبر و لال و بی عقل
۲۹	دوم) کافر بی ایمان
۲۹	سوم) اهل کتاب و مشرکان کافر
۳۰	چهارم) سه شر از همه بدتر
۳۱	پنجم) کشته باد دروغگو
۳۴	۵- خردمندان را بشناسیم
۳۶	۶- وای به حال چه کسانی؟
۴۱	● فصل دوم: جایگاه قلب در قرآن
۴۲	قلب از دیدگاه قرآن
۶۶	قلب در روایات:
۶۹	● فصل سوم: نصیحت در قرآن
۷۱	و اما آیات قرآن کریم:
۷۱	اول) نصیحت بنی اسرائیل به قارون

- دوم) دعوت به خیر ۷۲
- سوم) دعوت به خیر و نصیحت به چه روشی؟ ۷۴
- چهارم) بهترین گفتار، بهترین گوینده ۷۵
- پنجم) مرگ و حیات معنوی ۷۷
- ششم) مؤمن نیکوکار با توصیه به حق و صبر، مانع خسارت عظیم می شود ۷۸
- هفتم: مؤمنین، پند پذیرند ۸۰
- هشتم: مواظظ لقمان ۸۲
- نهم: نیاز به راهنما و مرشد ۸۴
- فصل چهارم: یاد خدا (عوامل و آثار، موانع و عواقب آن) ۸۶
- عوامل یاد خدا ۸۷
- ۱- عقل و خرد ۸۷
- ۲- ایمان حقیقی به خدا ۸۹
- ۳- قرآن کریم و پیامبر ﷺ ۹۰
- ۴- اهل انابه ۹۱
- ۵- قلب خاشع ۹۲
- ۶- شب و روز ۹۳
- ۷- آثار یاد خدا ۹۳
- الف- یاد خدا موجب اطمینان و آرامش قلب ۹۳
- ب- یاد خدا و نعمت هایش سبب فلاح و رستگاری ۹۴
- ج- نماز یاد خداست ۹۵
- د- یاد خدا موجب قرب به حق می شود ۹۷
- ۸- موانع یاد خدا ۹۷
- ۹- عواقب غفلت از یاد خدا ۱۰۵
- اول) هم نشینی با شیطان ۱۰۵
- دوم) عذاب شدید ۱۰۷
- سوم) زندگی تنگ و سخت در دنیا و نابینایی در آخرت ۱۰۷
- چهارم) خود فراموشی ۱۰۸
- پنجم) قساوت قلب و عذاب ناگهانی ۱۰۸
- ۱۰- ارزش یاد خدا و صفات یاد کنندگان در نهج البلاغه ۱۱۰

- فصل پنجم: آنچه انسان را محبوب و مقرب الهی می‌کند ۱۱۳
- ۱- محبت به لقاء خدا ۱۱۳
- ۲- عمل صالح و عدم شرک در عبادت ۱۱۳
- ۳- نماز ۱۱۳
- ۴- سجده ۱۱۴
- ۵- سجده، رکوع، خضوع و خشوع ۱۱۴
- ۶- نماز شب ۱۱۴
- ۷- الفرائض و نوافل ۱۱۵
- ۸- روزه ۱۱۵
- ۹- فطره‌ی خرد و فطره‌ی اشک ۱۱۵
- ۱۰- تواضع ۱۱۶
- ۱۱- کمک به برادران ایمانی (احسان به بندگان خدا) ۱۱۶
- ۱۲- توسل به درده‌خوار ۱۱۶
- ۱۳- ایمان نیکو ۱۱۶
- ۱۴- شکر نعمت‌های الهی ۱۱۷
- ۱۵- ذکر و شکر و صبر ۱۱۷
- ۱۶- نصیحت نسبت به عبرتها ۱۱۷
- ۱۷- امانت دار غیر خائن ۱۱۷
- ۱۸- خلوص نیت ۱۱۸
- ۱۹- قلب پاک ۱۱۸
- ۲۰- تقوا ۱۱۹
- ۲۱- جوان تائب (توبه در جوانی) ۱۲۰
- ۲۲- اطاعت پروردگار ۱۲۰
- ۲۳- رهایی از دنیا ۱۲۱
- ۲۴- عبودیت ۱۲۲
- ۲۵- جهاد و تلاش در راه خدا ۱۲۲
- ۲۶- دوام فکر و ذکر ۱۲۳
- ۲۷- اهل بیت عصمت و طهارت و لزوم اطاعت آنها ۱۲۴
- ۲۸- ذکر صلوات ۱۲۵
- ۲۹- عقل تاجر راه آخرت ۱۲۶
- ۳۰- قرآن کریم ۱۲۶

- فصل ششم: اگر فضل و رحمت الهی نبود ۱۲۷
- اول) توصیه‌ی یهودیان خبیر به یهودیان مدینه ۱۲۷
- دوم) از زیانکاران بودید ۱۲۸
- سوم) شیطان را پیروی می‌کردید ۱۲۹
- چهارم) تو را گمراه می‌کردند ۱۳۰
- پنجم) بسیاری از مردم هلاک می‌شدند ۱۳۰
- ششم) فضل و رحمت خدا در مقابل تهمت عظیم (داستان اِفک) ۱۳۲
- هفتم) فضل و رحمت الهی و پاک شدن از گناه ۱۳۳
- هشتم) فضل خدا و قومی که شایسته آن است ۱۳۵
- نهم) فضل و رحمت خدا و بعثت پیامبر ۱۳۶
- دهم) فضل خدا و دعوت به مسابقه‌ی بزرگ معنوی ۱۳۸
- یازدهم) تقوای الهی و فضل عظیم خداوند ۱۴۱
- دوازدهم) میراث نیک الهی و فضل کبیر او ۱۴۲
- سیزدهم) فضل خدا و برخورد در گناه با او ۱۴۵
- فصل هفتم: چرا شکر کنیم؟ ۱۴۷
- ۱- شکر نعمت و ایمان موجب رفیع شدن می‌شود ۱۴۷
- ۲- عفو و بخشش تا شکرگزار باشند ۱۴۷
- ۳- شکر بخاطر حیات بعد از مرگ ۱۴۸
- ۴- شکر بخاطر پیروزی بر دشمن ۱۴۸
- ۵- شکر بخاطر طهارت جسمانی و معنوی (به وسیله‌ی غسل و تیمم و غسل) و آسانی تکالیف ۱۴۹
- ۶- شکر بخاطر بیان آیاتی که ضامن سعادت و سلامت فرد و اجتماع است ۱۴۹
- ۷- شکر به جهت یادآوری گذشته (ضعف و ناتوانی در مقابل دشمن) ۱۵۰
- ۸- شکر بخاطر نعمت‌های دریا ۱۵۱
- ۹- شکر به جهت علم و دانش و ابزار آن ۱۵۲
- ۱۰- شکر رحمت الهی (از جمله شب برای آرامش و روز برای تلاش) ۱۵۳
- ۱۱- شکر آب گوارا (شیرین) ۱۵۴
- ۱۲- شکر بخاطر اعطای حکمت ۱۵۴
- ۱۳- شکر به جهت روزی حلال و پاکیزه ۱۵۵
- ۱۴- شکر به جهت فضل و احسان الهی ۱۵۶

- ۱۵- شکر بخاطر ایمان به توحید و یگانگی خدا ۱۵۷
- ۱۶- شکر فرزندی سالم صالح ۱۵۸
- ۱۷- شکر بخاطر مواهب الهی ۱۵۸
- فصل هشتم: خداپرستان زبانی ۱۶۱
- یک) آنها که بر لب پرگاه کفرند و عبادت آنها زبانی است: ۱۶۱
- دو) اگر دنیا رو کنند مطمئن می‌شوند و اگر مصیبتی بیاید رو به کفر می‌روند ۱۶۲
- سه) متحان و آزمایش الهی ۱۶۳
- چهار) خداپرستان زبانی، نه دنیا دارند نه آخرت: ۱۶۵
- پنج) سر انجام عبادت حرفی ۱۶۶
- فصل نهم: کتمان حق ۱۶۹
- اول) تهدید علمایی که رای دنیا، احکام الهی را کتمان می‌کردند ۱۶۹
- دوم) کسی که حق را کتمان کند ملعون است ۱۷۰
- سوم) حق و باطل را بهم نریزد ۱۷۱
- چهارم) خدا بر آنچه کتمان می‌کند نگاه است ۱۷۲
- پنجم) شهادت را کتمان نکنید ۱۷۳
- فصل دهم: قرآن و انذار ۱۷۶
- یک) چرا انذار؟ ۱۷۶
- الف- نزول قرآن در شب قدر برای انذار: ۱۷۶
- ب- بهترین دلیل برای انذار، قرآن کریم است ۱۷۶
- ج- ترساننده جهانیان ۱۷۷
- د- قرآن انذار برای اهل مکه و اطراف آن ۱۷۸
- دو) هدف از رسالت انذار است ۱۷۸
- سه) چه کسانی از انذار بهره می‌برند؟ ۱۸۰
- چهار) متعلق انذار کدام است؟ ۱۸۳
- ۱- از عذابی که نزدیک است ۱۸۳
- ۲- از آتش بدون دود ۱۸۴
- ۳- از صاعقه مرگبار ۱۸۵
- ۴- از روز حسرت ۱۸۵

- ۵- از روزی که جان‌ها به لب می‌رسد ۱۸۶
- ۶- از این که غیر خدا دوست و یاور و شفیع نیست ۱۸۶
- پنج) حجت بر ما تمام شد ۱۸۷
- شش) فرمان به انذار ۱۸۹
- ۱- دستور به انذار ۱۸۹
- ۲- خویشان نزدیک را برترسان ۱۸۹
- ۳- جهاد با جهل و نادانی با هدف انذار ۱۹۱
- فصل یازدهم: مثل این‌ها نباشید ۱۹۲
- یک) همچون اس نفرت و اختلاف نباشید ۱۹۲
- دو) مراقب بی‌ایمان منافقین باشید و مثل آنها نباشید ۱۹۳
- سه) از هواپرستان سرور و ریاکار نباشید ۱۹۴
- چهار) همچون شوالگان ناشایست نباشید ۱۹۵
- پنج) همچون خدا فراموش، خرد فراموش نباشید ۱۹۶
- شش) باکم فروشی مردم را به خسالت و زیان نیافکنید ۱۹۸
- هفت) این‌ها را رها کنید: ۱۹۸
- ۱- آنها که خدا را نمی‌شناسند ۱۹۸
- ۲- شیاطین جن و انس ۱۹۹
- ۳- آنها که به اعمال خرافی مبتلایند ۲۰۰
- ۴- غافلان از مکتب اسلام ۲۰۰
- ۵- افکار و عقاید باطل ۲۰۱
- هشت) از احزاب اختلاف انگیز: ۲۰۲
- نه) آنها که دین خدا را به بازی گرفته‌اند ۲۰۳
- ده) گناه آشکار و پنهان ۲۰۴
- یازده) تجارت در روز جمعه ۲۰۵
- ویژگی‌های مؤمنان راستین ۲۰۵

پیش گفتار

برای معرفت و شناخت قرآن کریم هیچ منبعی بهتر از خود قرآن و صاحب رسالت یعنی رسول اعظم ﷺ و عترت طاهره علیهم السلام نیست. قرآنی که: برای تبیین احکام و معارف و حکم نازل شده از سوی خدای متعال آمده: ﴿وَأَنزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ...﴾^(۱)، و برای نورانی کردن جوامع اسلامی نازل شده: ﴿كِتَابٌ أَنزَلْنَاهُ إِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ...﴾ ابراهیم، او مردم را به استوارترین راه هدایت می‌کند: ﴿إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ﴾، و هیچ‌گونه باطلی به او راه ندارد: ﴿لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْبَاطِلُ مِنَ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ خَلْفِهِ﴾، آن‌گونه که در روایات آمده قرآن کریم در چهار بخش تقسیم شده است:

﴿كِتَابُ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ عَلَى أَرْبَعَةِ أَشْيَاءَ: عَلَى الْعِبَارَةِ وَالْإِشَارَةِ وَاللَّطَائِفِ وَالْحَقَائِقِ، فَالْعِبَارَةُ لِلْعَوَامِّ وَالْإِشَارَةُ لِلْخَوَاصِّ وَاللَّطَائِفُ

لِلْأُولِيَاءِ وَ الْحَقَائِقُ لِلْأَنْبِيَاءِ»، یعنی قرآن کریم چهار بخش است: اول، عبارت، که برای عوام است؛ دوم، اشارت، که برای خواص است؛ سوم، لطائف، که برای اولیاء است؛ و چهارم، حقایق که برای انبیاء می باشد^(۱).

رسول خدا ﷺ در معرفی قرآن کریم فرمود: « هنگامی که فتنه ها چون شب تار شما را فرا گرفت به قرآن پناه ببرید، زیرا آن شفیع است که شما را پذیرفته؛ گزارشگری است که گفتارش گواهی شده...؛ راسخانی است که به بهترین راهها دلالت می کند؛ کتابی است که در آن تفصیل، بیان و تحصیل است، جدا کننده ی حق از باطل است و شوخی و سرسری نمی باشد؛ برای آن ظاهر و باطنی است؛ ظاهرش حکم و فرمان و باطنش علم و دانش؛ ظاهرش زیبا و شگفت انگیز و باطنش ژرف و عمیق؛ باطل او را باطنی و این باطن را باطنی دیگر؛ شگفتی هایش به شماره در نمی آید؛ عجایبش کهنه نمی گردد، در آن چراغ های حکمت و هدایت و نشانه های حکمت است»^(۲).

و امیر سخن و کلام، حضرت امیر علیؓ فرمودند:
«سپس قرآن را بر او (پیامبر اسلام) فرستاد و آن کتاب: توری است که قندیل هایش خاموش نمی گردد؛ چراغیست که شعله ی آن فرو نمی نشیند؛ دریایی است که قعر آن نمایان نمی گردد؛ راهی است که پیمودن آن گمراهی ندارد؛ شعاع تابانی است که روشنی آن به

تاریکی نمی گراید؛ فرقانی است که دلایلش سست نمی شود؛ کاخی است که پایه هایش ویران نمی گردد؛ داروی شفا بخشی است که با آن بیم درد نیست؛ شرافتی است که یاران آن شکست نمی خورند؛ حقی است که مددکاران آن مغلوب نمی شوند...؛ دریائی است که برندگان آن را خالی نمی کنند؛ چشمه ای است که آبکش ها، آب آن را کم نمی کنند؛ خداوند آن را مایه ی رفع تشنگی دانشمندان؛ بهار دل های فقیران؛ دانشمندان و مقصد راه های نیکان قرار داده است؛ قرآن برای کسی که آن را دوست بدارد، عزّت، و برای کسی که به آن درآید، صلح و سلامت، و برای کسی که از آن پیروی کند هدایت است.^(۱)

قرآن کتاب عقلانیت، معنویت، عدالت، هدایت، نورانیت، رحمت و حکمت و... است و لکن مهجور. لذا رسول اعظم ﷺ با اینکه رحمت برای همه ی جهانیان و یکی از دره های الهی برای عدم نزول عذاب و بسیار رؤوف و رحیم بوده اند می فرماید: ای پروردگار من امت من این قرآن را رها کردند.^(۲)

کتاب حاضر جلد اول از سلسله مباحث اخلاقی قرآن با عنوان ارمغان ملکوت است که از آبان سال ۱۳۸۹ تا کنون به همت استانداری محترم در جمع مدیران کل استان کهگیلویه و بویر احمد و مشاوران جوان به صورت سخنرانی ایراد و اکنون با استعانت و یاری

حضرت حق نسبت به تدوین آن اقدام گردید.

ضمن سپاس از درگاه حضرت ربوبی، از ساحت قدسی اش
مسئلت داریم توفیق بهره‌مندی از معارف بلند و عمیق قرآن کریم را به
همگان عنایت فرماید. تذکر و ارشاد و راهنمایی صاحب بصران
فره‌نشته را با کمال امتنان می‌پذیریم.

و من الله توفیق

العبد، امرا... اندرزیان

خرداد ماه ۱۳۹۱

www.ketab.ir